

Posudek oponenta doktorské dizertační práce

Doktorand: Mgr. Magdaléna Vopařilová

Název práce: Právo na informace a účast veřejnosti ve věcech životního prostředí

Anglický název práce: The Right to Information and the Public Participation in the Environmental Matters

Datum zpracování (odevzdání) práce: 31. leden 2012

Školitel: Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Text posudku:

Oponovaná doktorská disertační práce se zabývá dvěma stěžejními tématy z obecné části práva životního prostředí, a sice právem na informace o životním prostředí a účastí veřejnosti na rozhodování ve věcech životního prostředí. Autorka si hned na začátku vytýčila motto „Žádná moc nesnese společníka.“ od Walthera, ke kterému se pak na závěr vrátila a z provedené analýzy tématu pak zformulovala vlastní vylepšení tohoto motto. Téma, které si vybrala ke zpracování dizertační práce, bych osobně doporučoval charakterizovat ještě jiným citátem, a sice od pana prezidenta Václava Havla z roku 1999: „*Občanská společnost je jediným vsutku pevným fundamentem demokratického politického systému, protože politické strany a základní instituce demokratického státu fungují dobře jen tehdy, čerpají-li trvale svou životní sílu z rozvinutého a pluralitního občanského prostředí, které je obklopuje, inspirují-li se jím a jsou-li zároveň vystaveny jeho kvalifikované kritice.*“. Shodou okolností autorka dospívá ve své práci k závěrům, které dle mého názoru svědčí o tom, že naše politické strany a orgány moci zákonodárné, výkonné a soudní se „snaží poskytnout“ občanské společnosti oprávnění k jejich kvalifikované kritice jen v co nejmenší míře nebo dokonce vůbec ne.

Je třeba ocenit výběr tématu autorčiny doktorské dizertační práce, a to jak z pohledu právně-teoretického, tak i z hlediska významu pro ochranu životního prostředí. Téma je rovněž třeba vyzdvihnout z hlediska aktuálnosti, ono je v podstatě totiž nadčasové. Zvolené téma rovněž klade vysoké teoretické nároky na uchazečku, jelikož se jedná o oblast z obecné části práva životního prostředí. Autorka zde navíc musela prokázat i rozsáhlé znalosti z ostatních oblastí práva veřejného a domnívám se, že se jí to až na výjimky zdařilo.

Autorka pojala dizertační práci skutečně velkoryse, na ploše víc jak 180 stran rozdělila vlastní text do pěti kapitol plus závěry a předepsané formální přílohy. Jednotlivé kapitoly jsou ještě dále vnitřně členěny na podkapitoly a (pro čtenáře užitečně) shrnutí.

V úvodní kapitole se autorka zabývá základními pojmy, motivy, předpoklady a významem popisovaných právních institutů. V druhé kapitole je podán rozbor stěžejního pramene mezinárodního práva v oblasti práva na informace a účasti veřejnosti, tzv. Aarhuská úmluva z roku 1998. Autorka zde správně kriticky upozorňuje na nedostatky českého práva a aplikační praxe v oblasti implementace této úmluvy. Zařazením této kapitoly navíc připomene

loňské dvacáté výročí vstupu Aarhuské úmluvy v účinnost (proces ratifikace tehdy trval plně tři roky).

Třetí kapitola pojednává o právu na informace, které je dle mého názoru *conditio sine qua non* uplatňování subjektivních práv subjektů práva. Ostatně k podobnému závěru dochází i autorka. Jádro dizertační práce patrně tvoří čtvrtá a pátá kapitola, které pojednávají o účasti veřejnosti v jednotlivých procesech na úsecích průřezové a složkové ochrany životního prostředí v posloupnosti procesů rozhodování o podmínkách realizace záměrů a činností v území. Autorka se opírá často o poznatky z judikatury správního soudnictví. Rovněž zařadila i pojednání o účasti veřejnosti v oblasti výkonu tzv.politických práv dle čl.17-23 Listiny základních práv a svobod. Zařazení těchto témat (tj.politických práv) mezi formy účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí sice nebývá v obdobných případech kvalifikačních prací obvyklé, avšak odborná teorie (např.Damohorský a kol., Pekárek a kol.) s těmito formami počítá a pracuje a autorka se o tyto prameny opírá.

V závěrečné kapitole pak autorka shrnuje předchozí zásadní poznatky, hodnotí je a provádí jejich kritickou reflexi. Závěry jsou podle mého názoru výstižné, opírají se o zcela přesvědčivou a komplexní analýzu v předchozích kapitolách. S jednotlivými závěry se velmi často osobně ztotožňuji, včetně návrhů *de lege ferenda* (i když některé mohou působit poněkud odvážně, např.úvahy o zrušení přílohy zákona EIA).

Oponovaná dizertační práce představuje souhrnné dílo, které je po právní i věcné stránce vyvážené, jednotlivé kapitoly jsou logicky a systematicky vystavěné. Autorka využila při své práci klasické metody právní vědy, jako je analýza a syntéza, dedukce, komparace, či metoda logického výkladu, sémantická a rovněž také historická. Platná právní úprava je popisována bez chyb. Autorka se často pouští do analýzy, hodnotí právní úpravu, uvádí příklady z praxe i ze soudní judikatury. Oceňuji i vysoký počet poznámek pod čarou. Mgr. Magdaléna Vopařilová podle mého názoru prokázala hlubokou znalost z oboru práva životního prostředí, čemuž text práce odpovídá.

Výše uvedené velmi příznivé hodnocení však neznamena, že bych nemohl k oponované práci vznést i drobné kritické poznámky.

V názvu práce bych osobně považoval za vhodnější místo výrazu „věcech“ například „záležitostech“, je to výstižnější a nezaměnitelné, navíc to odpovídá i oficiálnímu názvu Aarhuské úmluvy.

Autorka se mohla trochu více zabývat obsahem relevantních pramenů evropského unijního práva a judikaturou Soudního dvora EU, např.případy C-186/04 Pierre Housieaux, C-216/05 Komise vs.Irsko, C-204/09 Flachglas Torgau GmbH v. Spolková republika Německo, nebo C-240/09 Lesoochranárske sdruženie Vlk vs.Ministerstvo životného prostredia SR, apod.

Na str.46-47 institut aktivního zpřístupňování informací považuji za nedostatečně zpracovaný a poroporně neodpovídající textu o pasívním zpřístupňování informací.

Nesouhlasím s tvrzením na str.48 „*pokud má být nějaké environmentální právo právníckým osobám upřeno, pak případně pouze právo na příznivé životní prostředí*“. Chápu, jak to autorka myslela, ale dovolím si přesto uvést, že to působí poněkud zavádějícím dojmem. Dlouhodobě ve svých odborných pracích vyjadřuji nesouhlas se závěry Ústavního soudu, pokud jde o odepření tohoto práva právníckým osobám.

Závěr:

Pokud výše uvedené shrnu, doktorská dizertační práce Mgr. Magdalény Vopařilové na téma „Právo na informace a účast veřejnosti ve věcech životního prostředí“ splňuje po formální i obsahové stránce kritéria pro doktorské dizertační práce a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

V rámci ústní obhajoby navrhuji, aby se autorka zamyslela nad následujícími otázkami:

- 1) Co soudí autorka o tom, jak se Parlament ČR (ne)vypořádal s transpozicí čl.12 a 13 směrnice 2004/35/ES do českého práva ? Má smysl účast veřejnosti v řízeních podle zákona č.167/2008 Sb.? Jak by šla zajistit za stávajícího právního stavu ?
- 2) Jak se díváte na aktuální legislativní vývoj v oblasti účasti veřejnosti na územním řízení, pokud jde o zájmy na ochraně přírody a krajiny?

V Praze dne 17. 2. 2012

Doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.
oponent